

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán vzdělávání pro Hlučínsko západ CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000292
Místní akční plán vzdělávání pro Hlučínsko východ CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000291

Zápis z jednání pracovní skupiny

„Udržení a rozvoj regionální identity“

ze dne 19. 6. 2017 na OÚ v Bolaticích

Hana Paverová, projektová manažerka MAP pro Hlučínsko západ, v úvodu přivítala členy pracovních skupin (PS) za MAP pro Hlučínsko východ a západ, připomněla, že je téma „Udržení a rozvoj regionální identity“ jediným z tzv. volitelných opatření MAP, představila jednotlivé body programu a současně hlavní účel setkání. To by se mělo zaměřit na (re)definici, případně doplnění a aktualizaci problémových okruhů (slabá místa v oblasti udržení a rozvoje regionální identity), popis současného stavu, příp. progres v porovnání s rokem minulým. Následně se zaměřit na cíle uvedené ve Strategickém rámci MAP do roku 2023, tyto opět event. doplnit, upravit (aktualizovat).

Posledním a hlavním bodem setkání, jak Hana Paverová zmínila, bude definování možných aktivit spolupráce, které budou obsaženy v Akčním plánu MAP. Zároveň byly v úvodní části podány účastníkům informace o účelu akčního plánu. Následně bylo slovo předáno hlavnímu moderátorovi diskuze, p. Radimu Lokočovi. Ten předeslal, že by setkání mělo být konstruktivní a co nejvíce konkrétní, stěžejní tak bude prostor od definování jednotlivých (obecnějších) cílů ke konkrétním aktivitám spolupráce. Úvodem vyzval přítomné k reflexi současného stavu, (ne)zaznamenání progresu v dané tematické oblasti. Otázka směřovala i k tomu, zda vyvstala určitá (nová) potřeba v porovnání s řečeným na minulé pracovní skupině. Současně připomněl uskutečnění 2 vzdělávacích aktivit, workshopů, v rámci projektu MAP zaměřených na oblast „regionální identity“ a zúčastněných se otázel, jakým způsobem tyto aktivity hodnotí.

Paní Jarmila Polomská ze ZŠ Hlučín – Rovniny dle svého vyjádření kvituje pořádání těchto vzdělávacích akcí, tyto považuje za jakýsi první reálný krok rozvoje a podpory tematické oblasti „regionální identita“, současně jej vnímá jako posun oproti minulému roku, tj. výchozímu stavu. Workshopy hodnotí jako vhodnou příležitost pro sdílení a výměnu zkušeností mezi pedagogy a dalšími aktéry vzdělávání, pozitivně hodnotí rovněž kooperaci s Muzeem Hlučínska – veškeré v tomto roce vykonané aktivity vnímá jako počátek (komunikační) platformy, která má potenciál se dále rozvíjet. Pan Radim Lokoč dále

poznámenal, že v rámci MAP vznikne sborník, jenž bude obsahovat výstupy ze všech vzdělávacích aktivit včetně anotací, kontaktů na lektory či odkazů na rozličné publikace. V tomto bodě dále uvedl, že dosavadní ohlasy účastníků workshopů jsou pozitivní, což vyplývá z výsledků evaluačního dotazníku. Zároveň doplnil, že tyto workshopy nabídly prostor pro navržení dalších témat a aktivit poptávaných ze strany pedagogů.

V rámci bodu reflektujícím současný stav pan Lokoč připomněl aktuální realizaci projektu „**Jak na výuku EVVO na Hlučínsku?**“. Projekt realizuje Sdružení obcí Hlučínska (SOH) a získalo na něj dotaci ze Státního fondu životního prostředí ČR. Následovalo představení koncepce projektu. Hlavním výstupem budou výukové materiály pro základní školy na území mikroregionu Hlučínska zaměřené na přírodu a krajinu a doplněné o pracovní listy; práce na těchto materiálech byly započaty v lednu letošního roku. Projekt zahrnuje 5 tematických oblastí, k nimž vznikne 5 sad pracovních listů.

V tomto bodě pan Lokoč připomněl, že v první fázi projektu probíhaly konzultace s učiteli jednotlivých škol, dotazování bylo směřováno zvláště na lokality, které využívají při praktické výuce. Současně dodal, že pracovní listy k některým tématům bude možno využít i bez nutnosti návštěvy konkrétního místa na Hlučínsku (např. sbírka nerostů dostupná na školách); tj. mohou / nemusí být využity v terénu. K dispozici bude i mapa se souřadnicemi, v rámci výletů / výjezdů bude možné spojit 2-3 lokality. Uskutečněny mají být celkem 2 workshopy, které pedagogům nabídnou konkrétní způsob, jak daná témata v terénu vyučovat s využitím pracovních listů.

Pan Jiří Neminář z Muzea Hlučínska v tomto ohledu poznámenal využitelnost a zapojení nových, interaktivních, médií. Také p. Lokoč kvitoval – optimální možnost – „překlopení“ pracovních listů do elektronické podoby. Paní Monika Kamradková, ředitelka ZŠ a MŠ Hlučín – Darkovičky podotkla, že pracovní listy a výukové materiály jsou pro pedagoga určitá, cenná, opora, nicméně záleží na konkrétní osobnosti daného vyučujícího, na tom, jak bude s materiály pracovat, jakou formou bude informace žákům předávat. Pan Neminář v této souvislosti navrhuje předávání znalostí formou hry, důležité je dle jeho slov „dostat“ děti a žáky do terénu a vyučovat formou přímé zkušenosti a zážitků. Paní Dagmar Quisková z MAS Hlučínsko se přítomných dotázala, jak jsou na tom s časovými možnostmi a mobilitou a zda je na praktickou výuku v terénu reálně prostor. Jak podotkla, je důležité, aby se s vytvořenými materiály skutečně pracovalo. V reakci na tento dotaz uvedla p. Kamradková, že se výstupy vážou na RVP, prostor tedy bude v případě, kdy si ho daný vyučující vytvoří, jinými slovy - pokud pedagog chce, čas si udělat umí - záleží tak na osobnosti a přístupu konkrétních vyučujících.

K otázce mobility paní Polomská podotkla, že jsou lokality, kam lze dojít bez problémů pěšky či využít městskou hromadnou dopravu. Rovněž se přiklání k myšlence předávat dětem a žákům informace poutavou a interaktivní formou. Jak poznámenal pan Lokoč, žáci mohou v terénu např. hledat konkrétní druhy květin dle obrázků, jež budou součástí pracovních listů. Diskuze dále směřovala k problematice přístupu v samotných rodinách, čímž byla

zahájena reflexe problémových okruhů (PO). V porovnání s okruhy, jež vplynuly na předchozí pracovní skupině, bylo přítomnými doporučeno dosavadní PO zachovat, s výjimkou jednoho, a to PO s názvem „nezájem stran dětí žáků o tradiční aktivity“. Jak bylo podotknuto, zájem dětí se rovněž odvíjí od konkrétního tématu, např. v rámci rodiny je zájem u dětí pěstován dle aktivit samotných rodinných příslušníků (hasiči, myslivci, fotbalisti apod.).

Dle pana Martina Hiltavského z Pražské ambasády by se měly materiály vzniknuvší v rámci rozličných projektů a aktivit dostat k rodičům žáků – žáci by např. v rámci vyhotovení seminárních prací měli navštívit určitá místa na Hlučínsku, neboť řadu lokalit vůbec neznají. Část investice by tak mohla / měla směřovat do distribuce materiálů k rodinám (letáčky, brožurky) za účelem zvýšení povědomí místních občanů o území, ve kterém žijí. Nástrojem distribuce by dle pana Hiltavského mohly být třídní schůzky, vzdělávání by tedy probíhalo jak ve školním, tak domácím prostředí. Navíc by došlo k zapojení a propojení všech generací (děti by se např. doptávaly prarodičů na historii Hlučínska, události 2.světové války apod.).

Paní Eva Jurášková z CVČ Kravaře by tyto materiály uvítala v rámci pořádání příměstských táborů, kdy by se s dětmi mohli zaměřit na konkrétní místa a aktivity. Pan Lokoč dále poznamenal možnost objednání si průvodce, tj. komentované prohlídky u vybraných lokalit na Hlučínsku. Paní ředitelka ZŠ a MŠ Hlučín – Darkovičky navrhla vytvoření databáze lektorů, pracovníků, kteří se budou v rámci dané lokality dětem a žákům věnovat. Jak poznačila – a čímž navázala na p. Juráškovou – paní Marcela Košáková, ředitelka DDM Hlučín, ráda by se tzv. přimluvila i za oblast **neformálního vzdělávání**, jež zahrnuje velký okruh subjektů, které jsou schopny dále upevňovat znalosti na konkrétních případech, posunout tyto myšlenky a vytvořit jakousi nadstavbu v oblasti udržení a rozvoje regionální identity. Pan Radim Lokoč ubezpečil, že materiály budou k dispozici všem, nejen školám v mikroregionu, minimálně v rámci projektu *Jak na výuku EVVO na Hlučínsku* je pamatováno na neziskové organizace, potažmo oblast neformálního vzdělávání.

Pan Hiltavský se v tomto ohledu ještě vrátil k dříve projednávaným problémovým okruhům a připomněl, že ne všechny obce mají priority v oblasti udržení regionální identity, konkrétně EVVO zakotveny a reflektovány na jednáních zastupitelstva. V tomto směru tak spatřuje slabé místo. Dle pana Peterka ze Zámeckého klubu by členky nově vznikajícího Klubu žen měly zájem zapojit se do rozličných aktivit – např. výsadba zeleně, stromů, práce s dětmi. Jak poznačili pan Lokoč s paní Quiskovou, členky se mohou zapojit do řady aktivit, ať už MAS Hlučínsko či SOH, prvotně by však měly definovat svou konkrétní náplň.

Před bodem zaměřujícím se na aktivity spolupráce, byly ještě reflektovány cíle obsažené ve Strategickém rámci MAP do roku 2023. Tyto byly členy pracovní skupiny doporučeny zachovat ve stávajícím znění.

Oblast tzv. **aktivit spolupráce** otevřela prezentace konceptu **Vlastivědy Hlučínska**, jež je – dle slov pana Lokoče – šitá na míru potřebám zdejších škol. Jak podotkl, koncept není

všeobjímající, nicméně zahrnuje 4 stěžejní tematické oblasti (čtyři pilíře), kterými jsou (1) Sídla a krajina, (2) Život a práce, (3) Řeč a (4) Památky a umění – tyto se dále dělí do několika dílčích (pod)témat. Projekt **Vlastivěda Hlučínska** by měl vzniknout komunitním způsobem, je počítáno se zapojením místních pedagogů i odborníků na danou oblast. Cílovou skupinu představují žáci 3. – 5. a 7.- 9. tříd; pro nejmenší děti, tj. pro účely MŠ pak lze využít materiály projektu „**Památkovaná**“, jehož autorkou je p. Kateřina Skalíková, která se rovněž podílí na vzniku konceptu Vlastivědy.

V rámci představení jednotlivých cílů bylo stran pana Lokoče poznamenáno, že se jedná o poměrně známé a jasné argumenty. K argumentu/cíli v podobě „mezigenerační a mezioborová funkce“ pan Neminář jakožto jeden ze spoluautorů koncepce Vlastivědy Hlučínska zmínil přesah projektu v podobě utužování rodinných vztahů, a tedy nejen edukační, ale i etický rozměr. Paní Polomská ze ZŠ Hlučín – Rovniny navrhla zaměnit konstrukci „kultivace (...) hodnot“ za „kultivace (...) postojů“. Hlavním účelem, jak poznamenala, by mělo být nabídnutí co nejvíce příkladů a lokalit v prostotu Hlučínska, prostřednictvím kterých lze obecny demonstrovat.

Jak zmínila paní Quisková, má-li materiál v podobě Vlastivědy Hlučínska vzniknout, měly by se aktivně zapojit jednotlivé školy a dát určité podněty a podklady. Pan Lokoč v reakci uvedl, že pracovní listy chtějí autoři konceptu připravit právě ve spolupráci s místními pedagogy. Měly by vzniknout rovněž pracovní listy pro každou obec, současně by měla být k dispozici i slepá mapa pro zakreslování dominant, sakrálních staveb a dalších specifík daných obcí.

Paní Kamradková vyjádřila podporu této aktivitě, kvituje (dřívější) vznik mapy Hlučínska, což začalo mezi členy tamního pedagogického sboru rezonovat. Současně uvedla, že pedagogové ZŠ Hlučín – Darkovičky pojmají a vyučují regionální identitu komplexně (vlastivěda a / i příroda), projekt cílený na oblast vlastivědy s paralelním vznikem výukových materiálů k oblasti EVVO je tak z jejich strany velmi vítaným. Rovněž pan Lokoč podotkl, že by projekty zaměřené na přírodu a krajina a vlastivědu měly jít tzv. vedle sebe. Zároveň paní Kamradková vyjádřila mírnou obavu, zda koncept vlastivědy vychází z a koresponduje s RVP. Jak bylo stran pana Lokoče řečeno, koncept vlastivědy vychází ze závěrů RVP pro nižší stupeň, zejm. z oblasti Člověk a jeho svět. Dále pan Lokoč požádal o jakoukoli zpětnou vazbu, načež paní ředitelka ZŠ a MŠ Hlučín – Darkovičky poprosila o větší časový prostor pro poskytnutí zpětné vazby, neboť ta zahrnuje společnou konzultaci členů pedagogického sboru.

K obsahové části konceptu Vlastivědy Hlučínska navrhl pan Hiltavský artikulaci všeobecné definice „Hlučičana“ a „Hlučínska“, potažmo „Pražské“. Pan Neminář v reakci poznamenal, že existuje v zásadě několik definic, neboť každá generace, resp. každé časové údobí pohlíží na věc odlišně. V rámci posledního bodu k oblasti „Vlastivěda“ bylo stran pana Lokoče zmíněno, že se počítá se zapojením a kooperací s institucemi a objekty, které s tématem lokální historie pracují (např. Muzeum Hlučínska, zámek v Kravařích, skanzen v Bolaticích, bunkry

apod.). Pan Leon Hahn, zástupce ředitele ZŠ Dolní Benešov, by uvítal uvedení GPS souřadnic v daných pracovních listech.

Poslední bod, kterým se členové pracovní skupiny zabývali, se týkal tzv. **aktivit spolupráce**. Slova se jako první ujal pan Neminář s návrhem na vznik **regionálního edukačního a metodického centra**, jež považuje za citelný vklad pro výuku žáků v oblasti udržení a rozvoje regionální identity a označuje jej za jednu z „nejlepších věcí pro Hlučínsko“. Zřízení daného centra by totiž představovalo aspekt sjednocení (nyní roztříštěnost, nárazovitost) i povzbuzení zájmu o danou tematickou oblast. Navíc schází učebny mimo školu, centrum by mohli pro účely výuky využívat pedagogové řady předmětů (např. dějepisu/vlastivědy, zeměpisu apod.). Jak dále pan Neminář podotkl, opomíjené je rovněž téma holocaustu, které by se tímto způsobem mohlo otevřít.

Problémem na cestě za touto myšlenkou je, jak dodali paní Quisková a pan Lokoč, otázka udržitelnosti a toho, kdo bude centrum provozovat. Pokud by byly k dispozici prostředky na vznik centra, tyto by jej pomohly tzv. nastartovat, nicméně je nezbytné nejprve vyřešit problematiku udržitelnosti, neboť potřeba je zjevná a rovněž vhodné prostory k realizaci byly identifikovány. Dle vyjádření pana Hiltavského by projekt měla zaštitit větší instituce (např. Sdružení obcí Hlučínska). Dále byl stran p. Hiltavského podotknut návrh na propagaci mikroregionu prostřednictvím reklam a plakátů vytvářených dětmi a žáky místních škol, a to (i) za využití nových technologií.

Hana Paverová se s odkazem na – v rámci minulé pracovní skupiny probírané – návrhy na aktivity spolupráce obrátila na p. Nemináře s dotazem, jak je / není reálné „Muzeum do škol“. Pan Neminář uvedl, že tato myšlenka prozatím ztroskotává na nedostatečné personální kapacitě Muzea Hlučínska. Podotkl však, že by zmíněné regionální centrum zaštiťovalo **mobilní učebnu, výukové materiály** i zajišťovalo **výjezdy po okolí**.

Dalším ze zmíněných návrhů na spolupráci byl vznik **kalendářů** a **databáze kontaktů na odborníky, lektory** na dílčí témata oblasti regionální identity. Dále se přítomní členové pracovní skupiny dohodli na **podpoře mobility, terénní výuky** – tuto navrhuje dodatečně začlenit mezi dosavadní cíle v SR MAP. Konkrétní aktivity spolupráce spatřují v **pořádání vzdělávacích okruhů** (okružních jízd), **zajištění autobusové dopravy** – tzv. výukové „balíčky“ pro jednotlivé školy. Pan Hiltavský s panem Lokočem v této souvislosti zmínili, že lokality reflektované v pracovních listech byly vybírány s ohledem na (snadnou) dostupnost.

Jak podotkla a otázala se paní Kamradková a vzápětí i další členové pracovní skupiny, do jaké míry jsou s návrhy, jež jsou artikulovány na různých jednáních a setkáních v rámci projektu MAP, obeznámeni zřizovatelé MŠ a ZŠ a do jaké míry je možné počítat s podporou stran obcí. Pan Lokoč uvedl, že dosavadní projekty a koncepty projektů vychází z dlouhodobých záměrů Sdružení obcí Hlučínska, regionální identita je oblast, kterou starostové hodlají i nadále podporovat. Referentka SOH paní Lenka Osmančíková přislíbila další předávání informací z MAP místním představitelům obcí.

V závěru bylo stran Hany Paverové připomenuto, že dané návrhy bude možné po zpracování do uceleného zápisu, jenž bude rozeslán via e-mail, ještě dále doplnit či upravit. Všem přítomným bylo poděkováno za účast a dosavadní výbornou spolupráci a aktivní zapojení v projektu MAP pro Hlučínsko západ a Hlučínsko východ.

Zapsala a zpracovala: Hana Paverová, manažerka projektu MAP pro Hlučínsko západ